

Història del Capitalisme Comunitari

Agustí Chalaux i de Subirà

(English) (Español)

Ponència presentada per en Agustí Chalaux i de Subirà el dissabte, 17 de febrer de 2001, a la seu de la Fundació Randa.

1. Capitalisme conjunt global

1. 1. D'una part, Capitalisme privat com el practicat en exclusiva els darrers 4.500 anys.

1. 2. D'altra part, l'ancestral capitalisme comunitari intel·ligentment renovat, després d'aquests 4.500 anys de silenci total, gràcies als enormes progressos tecnològics en la societat actual, en particular de la teleinformàtica, popularitzats sota la forma d'**Internet**.

2. Excusar-me de la meva mandra perquè no he preparat res, excusar-me del meu mal català i excusar-me de les meves faltes de memòria que supliran els oients.

3. Primerament no us estranyeu de les precisions cronològiques que us dono perquè avui dia, després de la ignorància crassa i de les datacions mal enteses per les religions de les antigues tradicions poètiques, comencem a tenir una idea de l'evolució prehistòrica de la nostra tant excepcional espècie biològica.

4. El qualificatiu d'«excepcional» que dono a la nostra espècie prové de la seva exclusiva intel·ligència íntima transcendent i de la seva conseqüent creació, per si mateixa i sola, d'una intel·ligència fenomènica de la matèria aparent, els límits de la qual, en el propi cos i en el món exterior, entraven en conflicte continu amb l'esperit d'entera llibertat profunda de tot ésser humà.

5. Definicions prèvies. Per no allargar aquesta introducció, anirem donant les definicions indispensables a mesura que anem aprofundint la història de l'evolució fenomènica de l'entera humanitat.

Primera part: Origen de la humanitat: Lentíssima evolució endoètnica endogàmica des dels orígens fins al -12.000. Aquesta última datació és exclusiva per a l'Àsia Sudoccidental. Fora d'ella la humanitat segueix la seva molt lenta trajectòria endoètnica, endogàmica que només es comença a trencar en el resta de la Terra i en el resta de les poblacions a partir de l'era omnibè·lica dels imperialismes, intrainperialismes i interimperialismes començats en el -2.000 i que encara dura.

6. Durant 4,5 milions d'anys, des de l'aparició de l'espècie humana sobre la terra, els homes van viure en endoètnies (ètnies tancades en si mateixes i soles) nòmades, amb un estil de vida enterament comunitari. A part dels fòssils descoberts fins ara, sabem molt poc dels seus progressos fenomènics, quant a eines de producció i de cultura. Les eines de pedra són molt més tardanes que les molt probables eines de fusta, les quals no s'han conservat (només tenim restes d'eines de fusta a partir del -12.000, com a restes de petites aglomeracions lacustres en alguns estanys de Suïssa).

7. Malgrat tenir algunes novetats fenomèniques conegudes dels últims 2 milions d'anys, només és important la datació dels -500.000 anys, ja que és en aquesta data que s'imposà la gran revolució també fenomènica de la domesticació del foc i del fum, i de la recollida i selecció de les espècies per a la conservació dels aliments i, per tant, de la cuina, primera cultura prodigiosament fecunda en l'evolució de les endoètnies. Ara i aquí va néixer el capitalisme comunitari de les endoètnies.

8. Primer capitalisme originàriament comunitari dintre de l'endoètnia. La revolució descrita és anomenada per nosaltres capitalisme. Aquí ens cal una definició molt precisa del primer capitalisme. «Capitalisme» indica conservació i acumulació de béns utilitaris, exclusivament fenomènics. És un «bé utilitari» tot bé material-aparent de producció i ús evolutivament progressius per part de l'home.

La paraula «capitalisme» ve del mot «cap» (*caput, capitem* en llatí).

Nosaltres no sabem quin parlar tenia la gent de fa 500.000 anys. Emprem avui dia els mots tècnics segons arrels gregues i llatines.

El primer capitalisme comunitari era conegut per aquella gent sota forma de «caps de pesca» i «caps de caça»: «dos filets conservats de peix» representaven «un cap de pesca», i «dos penils d'espàtlla» i «dos pernils de cuixa» representaven «un cap de caça» (els pernils eren, en aquell temps, més fàcils de transportar que tot el cos útil de tot l'animal de caça major).

L'explicació rutinària que els llatins van treure dels caps de bestiar que posseïa un propietari de terres en llur temps no té res que veure amb el concepte primitiu de fa 500.000 anys, donat que en aquell temps no existia ni agricultura ni ramaderia.

9. Els béns utilitaris són l'objecte de l'egoisme personal dels homes:

- a. Persones divises: nacions, col·lectivitats, dinasties i famílies,
- b. Persones individuals objectives, observades: des dels inicis de l'espècie i
- c. Persones subjectives autoconscients del seu status perconscient i fenomènic.

Aquest últim status molt recent, només testificat a partir de la revelació abrahàmica, dels profetes, de Jesús de Natzaret i de la Revolució Francesa.

10. Aquest capitalisme comunitari de les endoètnies, iniciat a partir del -500.000, es convertí en un capitalisme privat-col·lectiu en la revolució tan important, en els -100.000, de l'especialització forística, que donà lloc als múltiples tòtems especialitzats en les endoètnies primitives.

En el nostre lèxic, eminentment tecnològic, tot terme d'arrel llatina representa un valor aritmètic absolut, mentre que els termes d'arrel grega són considerats relatius a múltiples factors socials de producció, de consum i d'inversió.

Exemple en les endoètnies del -100.000; en aquesta data les endoètnies passaven d'una producció comunitària de béns utilitaris a una producció especialitzada que donà naixement a múltiples i novíssims «tòtems» especialitzats: tòtem de la mel, tòtem del senglar, tòtem del boví, tòtem del cabrum, tòtem del cérvol, etc.

Una anècdota que fa comprendre aquesta diferència fonamental entre producció especialitzada difícil i aleatòria i producció aleatòria moltes vegades superior per raó d'inventiva i no d'esforç corporal és la següent: uns 15 caçadors especialitzats sota la guia d'un cap de caça molt competent se'n va i torna al cap d'un temps transportant dos ferits que els impediéu portar cap pernil, i cansats. Mentre dos mandres patentats de l'endoètnia, que es passejaven sense fer res van sentir els crits d'un elefant que havia caigut en un precipici. Van baixar a veure que havia passat, van rematar l'elefant i van córrer al campament a dir a tots els membres de la comunitat endoètnica que no es preocupessin pel menjar perquè disposaven, en aquells períodes de freds persistents, de menjar per molt temps.

Els factors utilitaris que van intervenir en l'última part de l'anècdota són molt diferents dels factors productius de la primera part. En tots dos casos, la producció absoluta (d'arrel llatina) només és diferent en tant que quantitat. Però la producció relativa als esforços productius-forístics (d'arrel grega) és molt diferent. I mostra la diferència fonamental entre esforços materials productius i esforços de progressiva intel·ligència fenomènica, en la qual l'esperit d'oportunitat i d'inventiva té molta més importància pràctica que el costum en la tècnica productiva.

11. L'ancestral capitalisme comunitari i el novíssim capitalisme privat totèmic va continuar, des del -100.000 en lliure concurrència social històrica.

Des d'aleshores, el capitalisme privat ha demostrat ser més eficaç en la producció (terme llatí: igual a producció absoluta) i en la forística (terme grec: igual a factors de producció) que el capitalisme comunitari, mentre que aquest últim ha demostrat ser més eficaç en l'economia de mercat, és a dir, en la partició equitativa («nomia») del bé comú («oikos»), a favor de tots els membres de qualsevol comunitat humana.

12. Acabem d'utilitzar la paraula «economia de mercat». La paraula «economia» acaba d'ésser explicada. Ara ens falta explicar el terme «mercat». En la seva primera accepció («merere»: merèixer un valor), la paraula «mercat» expressa el valor absolut de cada bé utilitari. En la seva segona accepció, indica que cada bé utilitari ha d'ésser no solament valorat objectivament, sinó divisible relativament en els seus elements segons les moltes circumstàncies (subjectives).

El mercat sempre i arreu privat s'inicià, dintre d'aquests 100.000 anys de les endoètnies multitotèmiques, sota forma de regals elementals entre dos tòtems i cadascun amb els altres. Els regals intertotèmics es feien en espais i temps diferents: aquesta circumstància mercantil portava a una confrontació entre els tòtems... a veure qui regalava més i millor. La conseqüència, a més a més dels efectes socials evidents (desig de superar l'altre o sobirania, generositat mal entesa, avarícia, etc), és que va ser de més en més ruïnosa.

Cap els -60/50.000, aquest mercat tant ruïnós de regals elementals intertotèmics, fou substituït per un mercat de canvis elementals, que es produïen entre dues persones, al principi totèmiques, en espai i temps únic. Aquesta diferència frontal, entre el primer mercat de regals elementals en espais i temps diferents i el segon mercat de canvis elementals en un sol espai i temps entre dues persones ben precisades, és la que explica que des d'aleshores, si mercat hi ha, només pot ser de canvis elementals.

13. Aquest mercat de canvis elementals, a partir dels -40/38.000 prengué la forma de matrimoni dotal. Per poder mesurar exactament el dot exigít al candidat al matrimoni, les matriarques inventaren l'aritmètica, com a múltiple d'unitats bàsiques (en el nostre cas, per exemple, pernills).

14. Cap els -30/28.000 les matriarques van inventar un calendari molt precís de 13 mesos de 28 dies (4 setmanes de 7 dies) i un dia de final d'any d'escreix que permetés, al nivell de coneixements astronòmics d'aquells temps, la convergència dels cicles de la lluna i del sol. En els idiomes indoeuropeus, l'arrel «mn-» significa alhora «ment», «lluna» (*moon*, en anglès), «mes», «mesura», «menstruació», etc.

15. Cap el -20/18.000 les matriarques van inventar el matrimoni de servitud, pel qual l'aspirant al matrimoni havia de comprometre's al contracte següent: un nombre determinat de dies, cada mes, tenir cura de l'hortet i el corralet de la seva futura esposa. Es tractava dels dies de la seva menstruació.

Segona part: exclusivament a l'Àsia Sudoccidental i en aquesta regió separada de la resta del planeta des del -12.000/-2.500.

16. Passem de la prehistòria a la protohistòria i hipohistòria no escrites i història escrita en una regió excepcional, l'Àsia Sudoccidental, aïllada des dels -12.000 al -2.000, separada geogràficament, demogràficament i culturalment:

- a. Protohistòria -12.000/-9.500 a l'Àsia Occidental exclusivament.
- b. Hipohistòria -9.500/-2.500.
- c. Història escrita -2.500 fins avui.
- d. A partir del -2.500 comença a unificar-se tot mitjançant les guerres entre els imperialismes.

17. a. Protohistòria (exclusiva a l'Àsia Sudoccidental).

a. a. Hiperpatriarcat: primera revolució que trenca amb les endoètnies; la seva característica és la de ser probè·lica (-12.000/-11.000): sacrilegi probè·lic de passar de l'endoètnia endogàmica a poblacions exoètniques exogàmiques.

a. b. Prepatriarcat (-11.000/-10.000) omnibè·lic, revolució terrible, creadora de les unifamílies guerreres nòmades, amb urgents necessitats d'alimentació. Nòmades per por de les altres unifamílies i per la recerca d'aliments. Documentació negativa. Silenci arqueològic de mil anys. Jaciments molt rics abans del -11.000 i molt rics després del -10.000. Explicació: destrucció omnibè·lica de les unifamílies. L'unifamília vencedora matava totes les persones (genocidi). No sabien on tancar-los i no tenien menjar.

a. c. Protopatriarcat autopacificant i federatiu (-10.000/-9.500). Revolució de les bifamílies, multifamílies i tribus de vàries multifamílies. Era de la federació autopacificant «Foedus» (no «Fides») confiança en el teu adversari considerat com un igual. El patriarca vencedor proposa l'esclavitud a l'unifamília vençuda a favor seu. Neix la sedentarització. Ací comença la ramaderia, l'agricultura, l'horticultura i les artesanies, cada vegada més pròximes als guerrers lliures de l'unifamília dels «senyors de la guerra» encarregats de protegir els esclaus.

a. c. a. Primer període: bifamílies: de vencedors i vençuts.

a. c. b. Segon període: multifamílies, per federació de diverses bifamílies per por de l'enemic comú.

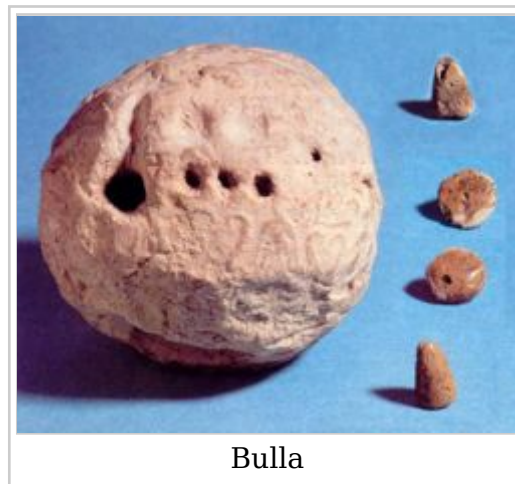
a. c. c. Tercer període: tribus multifamiliars.

18. b. Hipohistòria.

b. a. Període de l'Àsia Sudoccidental (-9.500/6-5.000); monetari, des del -8.500, per mesurar el valor comparatiu de les diferents mercaderies. Permet el troc amb regla de tres.

b. a. a. Ciutats-imperi multitribals (-9.500/-8.500).

b. a. b. Període monetari -8.500/-6.500. Invenció de la moneda (Denise Schmandt-Besserat, «El primer antecedent de l'escriptura», **Investigación y Ciencia**, número 23, agost de 1978): efígie representativa d'allò que oferia cada *partenaire*. La representació monetària era propietat de cada propietari. Per comptar (rosari). Neix el troc numèric interindividual.

b. b. Període de Súmer -6.500/-2.500.

Aparició del diner. Amb la lenta invenció de l'escriptura, el traspàs del compte del comprador al compte corrent del venedor.

b. b. a. Període prodinerari: precomptabilitat a base de branques de fusta tendre.

b. b. b. Període dinerari: unitats monetàries aritmètiques abstractes que el temple del diner interfereix jurídicament per números exclusivament comptables abstractes del compte corrent A del comprador al compte corrent B del venedor. El temple vermell d'Uruk presenta arxius comptables-jurídics de 200 anys, entre els -3.400/-3.200 (no es tradueixen perquè demostrarien la superioritat de Súmer sobre la banca actual).

Tercera part: c. Història: des del -2.500 a la semítica ciutat-imperi d'Accad infiltrada entre les ciutats originàries de Súmer.

c. a. Era acadiana -2.500/-2.300. Temps dels grans invents (tolerància i cultura).

c. a. a. Accad semític -2.500/-2.400.

c. a. a. a. Centre metal·lúrgic, pel foc, de l'or, plata i coure. Els semites d'Accad eren orfebres (feina típica del desert). Primer invent: la metal·lúrgia pel foc (or, conegut des de -14.000; plata, coneguda des de -8.000; coure, conegut des de -3.200).

c. a. a. b. Segon invent: Descobriment de l'aigua regia: aigua de mar, més planta nitrificant, més planta clorhídrica. Per determinar el grau de puresa de qualsevol aliatge d'or, plata i coure baix forma de pepites, pols i trossos.

c. a. a. c. Descobriment de la balança de precisió i de la mesura del pes, per primera vegada.

c. a. b. Accad segon -2.400/Sargó I: implantació pràctica del diner metàl·lic anònim mitjançant les ciutats-imperi de Súmer. Banquers amb banc petit (or o plata més aigua regia i balança de precisió) que els hi permetia fugir fàcilment de la policia del temple.

c. b. Era postacadiana de corrupció (-2.400 fins els nostres dies).

c. b. a. Primer període: des de la revolució de palau a Accad, a favor de Sargó I, per corrupció de diner anònim. Implantació de la moneda metàl·lica anònima a les altres originàries ciutats-imperi de Súmer -2.400/-2.371.

c. b. b. Segon període: Sargó I i Sargònides. (-2.371/-2.191). Primer imperialisme: redueixen Súmer i tota la Mesopotàmia.

c. b. c. Tercer període: Segon imperialisme (corrupció total) (des de -2.191). Amb els Gutis, poble del Zagros, invasor de Mesopotàmia, els banquers van implantar la moneda pseudometàl·lica, anònima, no concreta sinó escriptural fiduciària (que va dominar tota l'economia mundial, sota forma d'una mentida institucional, fins a l'agost de 1971, quan Nixon va deslligar el dòlar del patró or, denunciant unilateralment els acords de Bretton Woods de 1944).

Richard M. Nixon

c. c. Era de tots els imperialismes posteriors en un desordre inversemblant durant 4.000 anys de guerres cruels i inútils, tant incivils (internes) com antihumanistes (externes). Aquest desordre ha anat augmentant al ritme dels segles, durant tots aquests anys. I ha augmentat de manera extraordinària durant els últims segles d'Europa i els tres últims de l'imperialisme mundial dels Estats Units.

L'ancestral capitalisme comunitari fou destruït pel sistema monetari dinerari radicalment abstracte sota la mentida pseudo «metàl·lica-concreta». I en aquests quatre mil·lenis els bancs només han deixat subsistir el capitalisme privat.

Tots els invents bancaris des d'aleshores tenien per objecte que el conjunt dels bancs i cada banc en particular s'incautessin de l'ancestral capitalisme comunitari. Els sortí el tret per la culata, però se'n van consolar perquè el nou règim monetari dinerari els anava bé i s'hi van instal·lar malgrat llur decepció que evidentment no van fer pública. Aquesta incultura omnibancària ha durat fins als nostres dies. Com hem dit, de manera cruel, estúpida, omnibèl·lica, sense cap objectiu estratègic. Els banquers només poden donar com a excusa llur ignorància total, sota un ambient de cinisme.

Els governs i sistemes polítics imperants durant aquests darrers 4.000 anys només poden invocar llur estúpida indiferència respecte del poder omnibancari, quan no llur cinisme encara més estúpid.

Quarta Part: La restauració de l'ancestral capitalisme comunitari gràcies als enormes progressos tecnològics de la teleinformàtica en general i de l'Internet en particular.

Maurice Allais.

Primer capítol: Ningú no pot negar a Maurice Allais (nascut a París el 1911), premi Nobel d'economia (1988), la genialitat d'una resurrecció de l'ancestral capitalisme comunitari. Ara bé, —com que la seva implantació exigeix en primer lloc una decisió política i en segon lloc un control dels fenòmens de mercat—, Allais ho deixà córrer per causa que la seva proposta, en exigir una prèvia decisió política anava contra dos dogmes sacrosants dels economistes distingits.

Primer dogma: «L'economia és independent de la política i la política no pot intervenir en l'economia».

El segon dogma dels economistes distingits és que la moneda anònima és la condició de la llibertat personal dels agents del mercat: per moneda de diner anònima entenem una moneda-diner antidocumentària, impersonal, irresponsabilitzant i antimètrica, etc.; segura garantia d'impunitat judicial i d'honorabilitat antisocial, a favor de tota persona que, siguin quins siguin els crims i delictes comesos, sigui prou rica i astuta per a pagar al seu just preu totes les necessàries complicitats i compromisos professionals, corporativistes, familiars, dinàstics, etc.

Segon capítol: Cal reconèixer que, en aquells anys, no es disposava dels enormes progressos tecnològics actuals en teleinformàtica (exclusivament per senyals), en general, i de l'Internet en particular.

Avui dia la proposta de Maurice Allais és molt fàcil de posar en pràctica: només cal una decisió política molt simple: sense necessitat de tocar res en les estructures bancàries, comptables i consuetudinàries de la societat actual.

Aquest és el gran avantatge de la primera fase del capitalisme comunitari exposat a continuació.

La proposta de Maurice Allais és ben senzilla: donat que el 95% dels habitants de qualsevol país amb cert poder monetari-dinerari es veuen obligats a dipositar llur diner en comptes corrents en qualsevol banc o en més d'un. Mentre que en realitat només un 20 o 25% tenen solvència suficient per a que els bancs els hi concedeixin un préstec. Aquesta situació genera en els bancs uns enormes excedents de diner privat, radicalment inutilitzats.

En conseqüència, la proposta de Maurice Allais es redueix en l'essencial al simple mecanisme següent: Tot compte correntista anirà al(s) seu(s) banc(s) per concedir-li(los) un contracte pel qual els hi cedeix per a la seva antiquíssima i legítima funció prestatària la totalitat o una part del seu compte corrent: la resta, lliure d'aquest contracte, es denominarà «saldo exempt del contracte bancari».

Gràcies als progressos de telemàtica i Internet, la totalitat d'aquests saldos lliures, tot i quedar-se a dins de cada banc, passarà a disposició d'un banc comunitari, creat per llei. La quantitat de diner privat posada a disposició del banc comunitari serà, de tota evidència, importantíssima.

El banc comunitari només en podrà disposar segons lleis dictades per l'autoritat política, a favor de cada sector social-econòmic.

El primer sector social-econòmic és el de suficiència del poder adquisitiu per part dels consumidors, reals i potencials, de la nostra societat, no sols tant injusta, sinó a més a més raquítica: consistirà en el lliurament periòdic d'una renda bàsica a cada consumidor, que no tingui un haver superior, en bens utilitaris i en diner, per exemple, 10 milions de pessetes.

Segons aquesta llei, els consumidors, fins ara potencials, es convertiran en consumidors actius: nens, dones gestants i alletants, mares amb nens; adolescents dels 16 als 25 anys, malalts, ferits, incapacitats, ancians, immigrants sense recursos, etc, i mandres patentats. La informàtica calcularà la quantitat de diner comunitari que, segons aquesta llei, el banc comunitari haurà de lliurar, automàticament i exclusivament a favor del consum, a tots els consumidors individuals inscrits en el registre civil. Fins els 16 anys, nens i adolescents estaran sota la tutela dels seus pares o de l'autoritat cívica que els substitueixi.

El segon sector serà el de la sanitat pública, el tercer el de l'ensenyament, educació i instrucció públiques. I el quart el de l'energia i de les comunicacions més necessitades per tots els membres del poble.

Els sectors següents ja seran estudiats més tard.

Agustí Chalaux i de Subirà

Barcelona, versió del 23 de maig de 2001.

Obtingut de «http://ca.finally.org/index.php/Hist%C3%B2ria_del_capitalisme_comunitari»
Categoria: Col·lecció Bullae

- Darrera modificació de la pàgina: 17:31, 17 març 2011.
- El contingut és disponible sota els termes d'una llicència Creative Commons Reconeixement-Compartir amb la mateixa llicència 3.0